EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Opinió | | Actualitzat el 06/12/2022 a les 07:10

?Rituals elementals

Pocs conceptes s'utilitzen amb tanta lleugeresa com el de tradició. En aquest món en què tot va tan de pressa, a qualsevol activitat, festa o celebració que s'hagi repetit tres o quatre cops de seguida hi ha qui li penja l'etiqueta de *tradicional*. Així, es parla de les tradicionals calçotades familiars o de la tradició dels correbous en alguns pobles. El sentit comú diu -i el diccionari ho corrobora- que la tradició, per ser considerada com a tal, ha d'haver traspassat generacions. I resulta que la major part dels nostres avis no feien calçotades i no corrien al davant de les vaquetes.

L'escriptor calafí Josep Maria Solà acaba de publicar *Rituals elementals* (l'Albí), un assaig que demostra, entre altres coses, com són de profundes i ancestrals les tradicions autèntiques; aquells costums que es perden en la memòria generacional; fins on s'enfonsen les nostres arrels individuals i col·lectives; com alguns rituals han donat transcendència a la vida quotidiana al llarg de mil·lennis; de quina manera les tradicions, les rondalles o les llegendes contenen grans dosis de saviesa.

A la primera part del llibre s'analitzen, es disseccionen i s'expliquen tradicions vinculades a les quatre estacions de l'any, als solsticis i equinoccis, com el pessebre, els Sants Innocents, el Carnaval, les caramelles o la nit de Sant Joan. La majoria d'aquestes tradicions tenen un origen precristià i el cristianisme les va filtrar i adaptar (com el mateix caganer, «una romanalla d'antics cultes a la fertilitat»). És una llàstima que la modernitat i la postmodernitat mal enteses ignorin aquesta saviesa, aquest substrat interessantíssim. A la segona part es parla d'astrologia, de màgia i bruixeria, de la civilització celta, de misteris de Grècia, de maçoneria, del mite del comte Arnau (un mite que va d'una antiga cançó popular fins a Agustí Bartra), del dimoni.

Amb esperit didàctic, però alhora amb voluntat transcendent -i amb una mirada seriosa, intel·ligent, lúcida i moderna-, Solà fa una revisió d'alguns rituals i costums ancestrals. I demostra que moltes de les nostres tradicions tenen arrels compartides i són, al capdavall, universals.

Il·lustració: Erques Torres